NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
JULIANE KOKOTT
prednesené 27. októbra 2005 [1]

I — Úvod

1. V tomto konaní o nesplnení povinnosti členským štátom Komisia namieta uplatnenie smernice Rady 79/409/EHS z 2. apríla 1979 o ochrane voľne žijúceho vtáctva [2] (ďalej len „smernica o ochrane vtáctva") a smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín [3] (ďalej len „smernica o biotopoch") v súvislosti s projektom výstavby cesty v rakúskom regióne Vorarlbergsko. Ide o rýchlostnú komunikáciu S 18 pri Bodensee v priestore osobitne chráneného územia Lauteracher Ried pri Bregenz.

2. Konkrétne Komisia vytýka Rakúskej republike, že nezaradila určité plochy, ktoré boli dotknuté týmto projektom, medzi osobitne chránené územia podľa smernice o ochrane vtáctva a pri schvaľovaní cesty dostatočne neposúdila alternatívy ani neprijala dostatočné opatrenia na zabezpečenie koherencie sústavy Natura 2000.

II — Právny rámec

3. Natura 2000 je definovaná v článku 3 ods. 1 smernice o biotopoch:

„Vytvorí sa súvislá európska ekologická sústava osobitných chránených území pod názvom Natura 2000. Táto sústava, pozostávajúca z lokalít, v ktorých sa vyskytujú typy prirodzených biotopov uvedených v prílohe I a prirodzené biotopy druhov uvedené v prílohe II, umožní udržanie typov prirodzených biotopov a biotopov druhov a v prípade potreby obnovenie priaznivého stavu ochrany v ich prirodzenom rozsahu.

1 — Jazyk prednesu: nemčina.
2 — Ú. v. ES L 103, s. 1; Mim. vyd. 15/001, s. 98.
3 — Ú. v. ES L 206, s. 7; Mim. vyd. 15/002, s. 102.

Sústava Natura 2000 zahŕňa osobitné chránené územia klasifikované členskými štátmi podľa smernice 79/409/EHS."

4. Článok 4 smernice o ochrane vtáctva obsahuje ustanovenia o tom, ktoré územia majú členské štáty označiť za osobitne chránené územia pre vtáctvo (ďalej len „OCHÚ"). V odseku 4 prvej vete bola pôvodne upravená ochrana týchto území:

„1. Druhy uvedené v prílohe 1 sú predmetom zvláštnych opatrení týkajúcich sa ochrany ich biotopov, aby sa zabezpečilo ich prežitie a rozmnožovanie v areáli ich rozšírenia.

V tejto súvislosti sa venuje pozornosť:

a) druhom, ktorým hrozí vyhynutie;

b) druhom citlivým na špecifické zmeny biotopov;

c) druhom, ktoré sú považované za vzácne vzhľadom na ich malú početnosť alebo obmedzené rozšírenie v danej oblasti;

d) iným druhom, ktoré vyžadujú zvláštnu pozornosť z dôvodov špecifického charakteru ich biotopov.

Ako podklady na vyhodnotenie sa berú do úvahy trendy a kolísanie početnosti populácií.

Členské štáty klasifikujú najmä podľa počtu a veľkosti najvhodnejšie územia ako osobitne chránené územia na zachovanie týchto druhov, berúc do úvahy požiadavky na ich ochranu v geografických oblastiach mora a pevniny, kde platí táto smernica.

2. Členské štáty urobia podobné opatrenia pre pravidelne sa vyskytujúce sťahovavé druhy, ktoré nie sú uvedené v prílohe 1, berúc do úvahy potrebu ich ochrany v geografických oblastiach mora a pevniny, kde platí táto smernica, čo sa týka oblastí ich hniezdenia, preperovania a zimovania a miest odpočinku na ich migračných

trasách. Na tento účel venujú členské štáty zvláštnu pozornosť ochrane mokradí a hlavne mokradí medzinárodného významu.

3. ...

4. Čo sa týka ochrany oblastí uvedených vyššie v odsekoch 1 a 2, členské štáty podniknú náležité kroky na zabránenie znečistenia alebo poškodzovania biotopov alebo akýchkoľvek rušivých vplyvov pôsobiacich na vtáctvo, pokiaľ by boli vážne vzhľadom na ciele tohto článku. ...“

5. Článok 7 smernice o biotopoch zmenil úpravu o ochrane OCHÚ:

„Záväzky vyplývajúce z článku 6 ods. 2, 3 a 4 tejto smernice nahradia akékoľvek záväzky vyplývajúce z prvej vety článku 4 ods. 4 smernice 79/409/EHS, pokiaľ ide o územia klasifikované podľa článku 4 ods. 1 alebo podobne uznané podľa článku 4 ods. 2 uvedenej smernice, a to odo dňa vykonania tejto smernice alebo oznámenia, alebo uznania členským štátom podľa smernice 79/409/EHS, ak je tento druhý dátum neskorší.“

6. Toto ustanovenie je vysvetlené siedmym odôvodnením smernice o biotopoch takto:

„keďže všetky označené územia vrátane tých, ktoré sú alebo budú klasifikované ako územia osobitnej ochrany podľa smernice Rady 79/409/EHS..., budú musieť byť začlenené do súvislej európskej ekologickej sústavy“.

7. Pre túto vec relevantný článok 6 ods. 3 a 4 smernice o biotopoch znie takto:

„3. Akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so správou lokality alebo nie je potrebný pre ňu, ale môže pravdepodobne významne ovplyvniť túto lokalitu, či už samotne, alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi, podlieha primeranému odhadu jeho dosahov na danú lokalitu z hľadiska cieľov ochrany lokality. Na základe výsledkov zhodnotenia dosahov na lokalitu a podľa ustanovení ods. 4 príslušné vnútroštátne orgány súhlasia s plánom alebo projektom iba po presvedčení sa, že nepriaznivo neovplyvní integritu príslušnej lokality, a v prípade potreby po získaní stanoviska verejnosti.

4. Ak sa aj napriek negatívnemu odhadu dosahov na lokalitu a pri neexistencii alternatívnych riešení plán alebo projekt musí realizovať z dôvodov vyššieho verejného záujmu, vrátane záujmov sociálnej a ekonomickej povahy, členský štát prijme všetky kompenzačné opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, že celková koherencia sústavy Natura 2000 bude ochránená. O prijatých kompenzačných opatreniach informuje Komisiu.

...“

8. Bod 10 odôvodnenia smernice o biotopoch k tomu uvádza:

„keďže sa musí urobiť primerané vyhodnotenie každého plánu alebo programu, ktorý môže mať významný vplyv na ciele ochrany v lokalite, ktorá bola označená alebo bude označená v budúcnosti“.

III — Skutkový stav, konanie pred podaním žaloby a návrhy účastníkov konania

9. Prvá žiadosť o povolenie predmetného stavebného projektu cesty bola podaná v roku 1992. O žiadosti vtedy nemohlo byť rozhodnuté, ale projekt bol celkom prepracovaný a 8. marca 1994 bol predložený na nové konanie. Bolo ukončené stanovením trasy nariadením spolkového ministra pre hospodárske záležitosti z 8. apríla 1997.

10. Žiadosť o povolenie pre tento stavebný projekt cesty v súlade s právnymi predpismi o ochrane prírody bola podaná 19. januára 1999. Toto povolenie bolo vydané 6. júla 2001. Príslušný orgán sa pri rozhodovaní pridržiaval stanovenej trasy. Alternatívne trasy neskúmal. Povolenie obsahovalo rad podmienok na realizáciu projektu, ako aj kompenzačné platby na vytvorenie náhradných biotopov vo výške 2 625 802,63 eur. V následnom správnom konaní („odvolanie“) bolo povolenie v zásade potvrdené so zmenami v odôvodnení rozhodnutím z 21. februára 2003. Kompenzačné platby boli znížené na 2 056 922,26 eur.

11. Rakúska republika medzitým 1. januára 1995 vstúpila do Európskeho spoločenstva. Listom zo 7. júna 1995 oznámila Komisii územie Lauteracher Ried ako OCHÚ. Oblasť Soren a Gleggen-Köblern neboli zahrnuté do tohto OCHÚ.

12. Táto oblasť podliehala ochrane stanovenej vo viacerých po sebe nasledujúcich územných nariadeniach [4] a rôzne časti územia podliehali nariadeniu krajinskej vlády Vorarlberska o sieti lúk poskytujúcich podstielku „Streuewiesenbiotopverbund Rheintal-Walgau“ [5]. Táto sieť biotopov však zahŕňa v značnom rozsahu aj územia mimo OCHÚ, o. i. veľké časti oblasti Gleggen-Köblern a niektoré územia v oblasti Soren. Nariadenia upravovali aj využívanie oblastí a zakazovali hlavne vstup na určité územia.

13. Predmetné OCHÚ sa považuje za významné miesto hniezdenia pre chrapkáča poľného (*Crex crex),* uvedeného v prílohe I smernice o ochrane vtáctva. Chrapkáč poľný bol dlhšiu dobu považovaný za celosvetovo ohrozeného (threatened) a zraniteľného (vulnerable), t. j. existovalo vysoké riziko jeho vyhynutia. Nedávno bolo však jeho zaradenie zmenené vďaka novým poznatkom o populáciách mimo Európskej únie na takmer ohrozeného (near threatened). [6] V Európe je populácia chrapkáča poľného považovaná za zníženú (depleted). [7]

14. V štandardnom formulári, ktorý poslali rakúske orgány Komisii v júni 1997, sú uvedené aj sťahovavé vtáky močiarnica mekotavá (*gallinago gallinago*) s 15 hniezdiacimi pármi, cíbik chochlatý (*vanellus vanellus*) s 20 hniezdiacimi pármi a hvizdák veľký (*numenius arquata*) s 10 hniezdiacimi pármi. Celosvetovo sa tieto druhy zaraďujú medzi málo ohrozené (low risk/least concern). [8] V Európe sa však močiarnica mekotavá a hvizdák veľký považuje za ustupujúci druh a cíbik chochlatý za zraniteľného. [9]

15. Všetky štyri druhy vtákov hniezdia najmä na takých lúkach poskytujúcich podstielku, ako sú tie, čo sú chránené a podporované v rámci siete biotopu „Streuewiesenbiotopverbund Rheintal-Walgau“.

4 — Zdá sa, že prvé z nariadení, ktoré platili, sa týkalo ochrany oblasti Lauteracher Riedes, LGBl. 22/1966 v znení LGBl. 24/1969, potom bolo zverejnené nariadenie o chránenej krajinnej oblasti Lauteracher Ried, LGBl. 82/1997, a nakoniec ďalšie nariadenie s rovnakým názvom zverejnené v LGBl. 63/2002. Popritom platilo nariadenie krajinskej vlády o dočasnej ochrane Lauteracher Ried, LGBl. 15/1993, ktorého platnosť bola zjavne viackrát predĺžená.

5 — Vorarlberger Landesgesetzblatt, ročník 1995, čiastka 27, č. 61 z 28. decembra 1995.

6 — IUCN Red List of Threatened Species, http://www.redlist.org; BirdLife Species Factsheet, http://www.birdlife.org.

7 — Birdlife International (Papazoglou a i.), *Birds in the European Union — a status assessment*, 2004, s. 32, http://www.birdlife.org/action/science/species/birds_in_europe/index.html; pozri tam aj species factsheet.

8 — IUCN, už citovaný v poznámke pod čiarou 6.

9 — Birdlife, už citovaný v poznámke pod čiarou 7, s. 32 a nasl., pozri aj príslušný species factsheet.

16. Toto OCHÚ je podľa údajov rakúskej vlády navyše dôležitým miestom zimovania, odpočinku a miestom poskytujúcim potravu vo Vorarlbersku pre dvanásť druhov sťahovavého vtáctva, ktoré sú čiastočne uvedené v prílohe I.

17. Komisia sa týmto projektom zaoberala na základe sťažnosti. Najprv poslala 12. novembra 2001 na príslušné rakúske orgány žiadosť o informácie. Po preskúmaní odpovede z 1. februára 2002 Komisia dospela k záveru, že si Rakúska republika nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 4 ods. 1 a 2 smernice o ochrane vtáctva, ako aj z článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch, a 27. júna 2002 jej zaslala výzvu v súlade s článkom 226 ES, aby Rakúska republika predložila svoje pripomienky. Rakúske pripomienky boli Komisii doručené 29. októbra 2002. Komisia trvala na svojom názore a 11. júla 2003 vydala odôvodnené stanovisko, v ktorom vyzvala Rakúsko napraviť uvádzané nesplnenie do 11. septembra 2003. Keďže odpovede rakúskej vlády nepresvedčili Komisiu o tom, že bolo jej výčitkám zadosťučinené, podala túto žalobu.

18. Komisia Európskych spoločenstiev navrhuje, aby Súdny dvor určil, že:

1. Rakúska republika si nesplnila svoje povinnosti vyplývajúce jej z článku 4 ods. 1 a 2 smernice Rady 79/409/EHS z 2. apríla 1979 o ochrane voľne žijúceho vtáctva a z článku 6 ods. 4 v spojení s článkom 7 smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín tým, že:

— nezaradila do osobitného chráneného územia Lauteracher Ried (ďalej len „Lauteracher Ried") oblasti Soren a Gleggen-Köblern, ktoré podľa vedeckých kritérií patria spoločne s vykázaným osobitne chráneným územím Lauteracher Ried čo do počtu a plochy k najvhodnejším oblastiam v zmysle článku 4 ods. 1 a 2 smernice o ochrane vtáctva, a

— pri schválení plánu výstavby rýchlostnej komunikácie S 18 pri Bodensee nedodržala presne a úplne požiadavky, ktoré v zmysle článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch platia v prípade uskutočňovania plánu aj napriek tomu, že existuje negatívny výsledok posúdenia dosahov plánu na životné prostredie.

2. Rakúska republika je povinná nahradiť trovy konania.

19. Vláda Rakúskej republiky navrhuje, aby Súdny dvor:

1. zamietol žalobu Európskej komisie z 11. mája 2004 o určenie, že Rakúska republika si tým, že nezaradila oblasti Soren a Gleggen-Köblern, ktoré podľa vedeckých kritérií patria spoločne s vykázaným OCHÚ Lauteracher Ried čo do počtu a plochy k najvhodnejším oblastiam v zmysle článku 4 ods. 1 a 2 smernice o ochrane vtáctva, a že pri schválení plánu výstavby rýchlostnej komunikácie S 18 pri Bodensee nedodržala presne a úplne požiadavky, ktoré v zmysle článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch platia v prípade uskutočňovania plánu, aj napriek tomu, že existuje negatívny výsledok posúdenia dosahov plánu na životné prostredie, nesplnila svoje povinnosti vyplývajúce jej z článku 4 ods. 1 a 2 smernice o ochrane vtáctva a z článku 6 ods. 4 v spojení s článkom 7 smernice o biotopoch;

2. zamietol návrh Európskej komisie na náhradu trov konania.

IV — Právne posúdenie

20. Komisia vyčíta Rakúsku dve rozdielne porušenia práva Spoločenstva. Rakúsko jednak nezaradilo určité územia do OCHÚ Lauteracher Ried a jednak Rakúsko porušilo ustanovenia o ochrane OCHÚ pri povoľovaní stavebného projektu cesty.

A — *O vymedzení OCHÚ*

21. Podľa článku 4 ods. 1 tretieho pododseku smernice o ochrane vtáctva klasifikujú členské štáty ako osobitne chránené územia (OCHÚ) pre ochranu druhov uvedených v prílohe I najvhodnejšie územia podľa počtu a veľkosti. Berú pri tom do úvahy požiadavky na ich ochranu v geografických oblastiach mora a pevniny, kde platí táto smernica. Členské štáty urobia podľa článku 4 ods. 2 podobné opatrenia pre pravidelne sa vyskytujúce sťahovavé druhy, ktoré nie sú uvedené v prílohe I, čo sa týka oblastí ich hniezdenia, preperovania a zimovania a miest odpočinku na ich migračných trasách. Na tento účel venujú členské štáty zvláštnu pozornosť ochrane mokradí a hlavne mokradí medzinárodného významu.

22. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora majú členské štáty pri výbere OCHÚ síce určitý priestor pre voľnú úvahu, avšak o zaradení a ohraničení týchto území musia rozhodnúť výlučne na základe ornitologických hľadísk uvedených v smernici. [10]

23. Účastníci konania teraz vedú spor o tom, či územia Soren a Gleggen-Köblern patria k najvhodnejším územiam na základe ornitologických hľadísk, ktoré sa musia použiť.

24. Zo spisu vyplýva, že OCHÚ Lauteracher Ried tvorí uzatvorený priestor kosoštvorcového tvaru s rozlohou 580 hektárov. Jeho najdlhšia uhlopriečka má vo východo-západnom smere aj v severo-južnom smere približne 3 kilometre. Na juhovýchodnej strane je ohraničený krajinskou cestou L 41.

25. Pozdĺž juhovýchodnej hranice sa nachádza oblasť Soren s plochou približne 64 hektárov, ktorá je od OCHÚ oddelená cestou L 41. Ide o pruh pozemku, ktorý prebieha od severovýchodu na juhozápad a je dlhý asi 2,6 kilometrov a má maximálnu šírku približne 500 metrov. Jeho východnú hranicu tvorí diaľnica. Výstavba cesty, ktorá je predmetom tohto sporu, by prebiehala čiastočne v južnej časti tejto oblasti.

26. Oblasť Gleggen-Köblern má plochu 352 hektárov a nachádza sa juhozápadne od OCHÚ. Ide o pruh pozemku prebiehajúci v severo-južnom smere, ktorý má šírku do 400 metrov a dĺžku vyše 2 kilometrov. Jeho severný cíp je od OCHÚ oddelený križovatkou krajinských ciest L 41 a L 42 a vodným tokom Dornbirnerach. Výstavba cesty sa v tejto oblasti má uskutočniť po trase už existujúcej cesty.

27. Obe tieto oblasti pozostávajú jednak z takmer nedotknutých prírodných lúk poskytujúcich podstielku, ako aj z intenzívne poľnohospodársky využívaných plôch. Využívajú sa ako miestna rekreačná oblasť pre okolité osídlenia. Zatiaľ čo sa v centre OCHÚ nachádza mokraď, v Soren a Gleggen-Köblern neexistujú porovnateľné štruktúry.

28. Z porovnania s existujúcimi oblasťami chránenými podľa vnútroštátneho práva vyplýva, že v rámci OCHÚ a oblasti Soren je len málo chránených plôch ako súčasť „Streuewiesenbiotopverbund Rheintal-Walgau". Naproti tomu sa oblasť Gleggen-

10 — Rozsudky z 2. augusta 1993, Komisia/Španielsko [Mokrade Santoña], C-355/90, Zb. s. I-4221, bod 26; z 11. júla 1996, Royal Society for the Protection of Birds [Lappel Bank], C-44/95, Zb. s. I-3805, bod 26, a z 19. mája 1998, Komisia/Holandsko [Zoznam IBA 1989], C-3/96, Zb. s. I-3031, body 60 a nasl.).

Köblern zdá byť touto sieťou biotopov vo veľkej časti pokrytá. [11]

29. Komisia sa opiera predovšetkým o výsledky monitorovania a vedecké štúdie, z ktorých vyplýva, že oblasti Soren a Gleggen-Köblern tvoria s označeným OCHÚ Lauteracher Ried nedeliteľnú prirodzenú jednotku.

30. Z odôvodneného stanoviska vyplýva, že v rokoch 2000 až 2002 boli počty na OCHÚ pozorovaných chrapkáčov poľných 4 až 5, z toho boli 4 a 3 volajúci samčekovia. Počty na územiach Soren a Gleggen-Köblern boli len o málo nižšie: 4 (1 + 3), 2 (1 + 1) a 3 (0 + 3).

31. Komisia takisto uviedla, že v roku 2001 sťahovavé vtáky druhov močiarnica mekotavá, cíbik chochlatý a hvizdák veľký sa dokonca vo veľkom počte rozmnožovali na oboch územiach, ktoré rakúske orgány neoznačili ako OCHÚ. Počet hniezdiacich párov dosahoval v OCHÚ Lauteracher Ried 3 až 5 pri močiarniciach mekotavých, 11 až 12 pri cíbikoch chochlatých a 3 pri hvizdákoch veľkých. Na území Soren boli 3 páry močiarnic mekotavých a 6 párov cíbikov chochlatých a na území Gleggen-Köblern dosahoval počet 3 až 4 páry močiarnic mekotavých, 9 párov cíbikov chochlatých a 8 párov hvizdákov veľkých. Okrem toho bolo podozrenie na hniezdiace páre hvizdákov veľkých v oblasti Soren.

32. Rakúska vláda voči týmto počtom — správne — namieta predovšetkým to, že nie každý výskyt vtákov uvedených v prílohe I smernice o ochrane vtáctva alebo sťahovavých vtákov zaväzuje na označenie územia za chránené. Z počtov, ktoré rakúska vláda nepopiera, však vyplýva, že oblasti Soren a Gleggen-Köblern sú pre druhy ako chrapkáč poľný, močiarnica mekotavá, cíbik chochlatý a hvizdák veľký prinajmenšom porovnateľne významné ako územia v rámci OCHÚ Lauteracher Ried. Počty močiarnice mekotavej, cíbika chochlatého a hvizdáka veľkého uvedené v štandardnom formulári pre OCHÚ sa dosiahnu len vtedy, keď sa zohľadnia aj plochy mimo menovaného OCHÚ. Treba preto vychádzať z toho, že tieto oblasti ležiace v bezprostrednom susedstve s OCHÚ tvoria spolu s týmto OCHÚ z ornitologického hľadiska jednotné územie.

33. Rakúska vláda vzhľadom na zásahy v týchto oblastiach vyplývajúce hlavne z poľnohospodárstva a z využívania na rekreačné účely ďalej vyvodzuje, že tieto územia nie sú pre ochranu uvedených druhov vtákov najvhodnejšie. Čísla však ukazujú, že tieto rušivé vplyvy majú len nepodstatný význam. V týchto oblastiach sa

11 — Pozri mapový server Spolkovej krajiny Vorarlbersko: http://vogis.cnv.at/dva04/init.aspx?ks=allgemein&karte=naturschutz.

vyskytuje na menšej ploche porovnateľný počet hniezdiacich vtákov ako na OCHÚ. To znamená, že podľa hustoty hniezdiacich vtákov sú tieto oblasti dokonca vhodnejšie ako územia v rámci OCHÚ.

34. Zo štúdií predložených Komisiou navyše vyplýva, že podstatne dôležitejšie ako uvedené rušivé vplyvy sú iné faktory, predovšetkým doba kosenia uvedených lúk a ohrozenie líškami a jazvecami. Cesty oddeľujúce uvedené oblasti zjavne nie sú (zatiaľ) osobitne dôležité, pravdepodobne preto, že pre vtáctvo nie sú vážnou prekážkou. Predmetné oblasti nemôžu byť preto z OCHÚ vyčlenené ako „menej vhodné".

35. Ani porovnanie s OCHÚ Bangs-Matschels, kde je výskyt chrapkáča poľného hustejší ako v oblastiach Soren a Gleggen-Köblern, neodôvodňuje z vedeckého hľadiska vyčlenenie týchto oblastí. Údajná vyššia kvalita OCHÚ Bangs-Matschels by mohla nanajvýš vyvolať otázku, či je OCHÚ Lauteracher Ried spolu s oblasťami Soren a Gleggen-Köblern jedným z najvhodnejších území pre ochranu chrapkáča poľného. To však nespochybňuje ani rakúska vláda. Ostatne nie je prekvapujúce, že medzi najvhodnejšími územiami sú niektoré pre ochranu vtáctva vhodnejšie ako iné.

36. Rakúsko však zastáva názor, že povinnosť označiť nejakú oblasť ako OCHÚ sa viaže na určitý dátum a že jej súčasťou nie je povinnosť už označené územia stále aktualizovať. Pokiaľ ide o zmenšovanie plochy OCHÚ, vyplýva to výslovne z judikatúry. [12] Smernica o ochrane vtáctva na rozdiel od smernice o biotopoch ani neobsahuje úpravu o následných zmenách chránených území. Pokiaľ sa prijímajú úpravy území po ich označení, tieto sa týkajú ochrany týchto území a nie ich rozširovania.

37. Rakúskej vláde treba dať za pravdu, že povinnosť označiť najvhodnejšie územia ako OCHÚ vzniká k určitému dňu. Keďže neboli dohodnuté žiadne prechodné obdobia, Rakúsko bolo podľa článku 168 aktu o pristúpení povinné prebrať tak smernicu o biotopoch,

12 — Rozsudok z 28. februára 1991, Komisia/Nemecko [Leybucht], C-57/89, Zb. s. I-883, bod 20.

ako aj smernicu o ochrane vtáctva ku dňu pristúpenia, teda k 1. januáru 1995. [13]

38. Táto povinnosť sa však neobmedzuje na tento dátum. Zo siedmeho odôvodnenia smernice o biotopoch totiž vyplýva, že do siete sústavy Natura 2000 sa mali zatriediť nielen OCHÚ označené k tomuto dátumu, ale aj ďalšie, ktoré „budú označené". Z toho vyplýva, že zákonodarca pri prijatí smernice o biotopoch vychádzal z toho, že povinnosť označiť OCHÚ sa neobmedzuje na dátum jej vykonania.

39. Pre také obmedzenie nie je ostatne v znení článku 4 smernice o ochrane vtáctva žiadna opora. Aj s cieľom účinnej ochrany vtáctva by bolo ťažko zlučiteľné nechrániť územia výnimočné pre ochranu chránených druhov vtáctva len preto, lebo sa takýmito územiami stali až po vykonaní smernice o ochrane vtáctva.

40. Nezávisle od toho, či je povinnosť označiť OCHÚ obmedzená na stav k 1. januáru 1995, treba podľa informácií, ktoré sú k dispozícii, vychádzať z toho, že OCHÚ Lauteracher Ried tvorilo spolu s oblasťami Soren a Gleggen-Köblern už v roku 1995 z ornitologického hľadiska jednotné územie, ktoré bolo vo všetkých svojich častiach dostatočne vhodné na to, aby bolo označené za OCHÚ. Údaje o histórii tohto územia uvedené v znaleckých posudkoch predložených Komisiou preukazujú, že výskyt vtákov bol v minulosti dokonca ešte podstatne vyšší ako dnes. [14]

41. Proti týmto novším poznatkom nemôže rakúska vláda namietať, že povinnosť označiť OCHÚ treba posudzovať výhradne na základe najlepších informácií, ktoré boli k dispozícii v dobe vzniku tejto povinnosti. Povinnosť označiť OCHÚ totiž nie je obmedzená na poznatky k určitému dátumu.

42. Je pravdou, že členské štáty musia pri plnení povinnosti označiť OCHÚ použiť najlepšie dostupné vedecké poznatky. [15] Z povinnosti označiť OCHÚ totiž vyplýva, že členské štáty vynaložia pri príprave označenia všetko úsilie, ktoré sa od nich dá očakávať, aby identifikovali najvhodnejšie územia. Použitie najlepších poznatkov, ktoré sú k dispozícii, predstavuje pri tom nevyhnutné minimum. Pokiaľ však ani pri použití najlepších poznatkov, ktoré sú k dispozícii,

13 — Pozri rozsudok týkajúci sa Španielska, Mokrade Santoña, už citovaný v poznámke pod čiarou 10, bod 11.

14 — Frühauf, *Der Wachtelkönig Crex crex in Österreich: Langfristige Trends, aktuelle Situation und Perspektiven*, Vogelwelt 118: 195 (1997), príloha 13b žaloby, s. 201, pokiaľ ide o severné údolie Rýna, Grabherr, Bodensee *Schnellstraße S 18 — Ökologische Auswirkungen unter besonderer Berücksichtigung der Vogelwelt*, príloha 13d žaloby, s. 5, v oboch prípadoch o chrapkáčovi poľnom.

15 — Pozri rozsudky z 17. januára 1991, Komisia/Taliansko, C-157/89, Zb. s. I-57, bod 15, a z 19. mája 1998,, Komisia/Holandsko, C-3/96, Zb. s. I-3031, body 69 a nasl.

nemôžu byť identifikované všetky najvhodnejšie územia v celom rozsahu, nemôžu členské štáty ospravedlňovať nedostatky v označení chýbajúcimi znalosťami. Ich úlohou je naopak vykonať ďalšie prieskumy, aby týmto nedostatkom zabránili.

43. Z toho vyplýva, že Komisia právom podopiera tento žalobný dôvod novšími znaleckými posudkami.

44. Treba preto konštatovať, že Rakúska republika si nesplnila svoje povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 4 ods. 1 a 2 smernice o ochrane vtáctva, tým, že nezaradila do osobitne chráneného územia oblasti Soren a Gleggen-Köblern.

B — *O ochrane biotopov*

45. Komisia v rámci druhého žalobného dôvodu vyčíta Rakúskej republike, že pri povoľovaní plánu výstavby rýchlostnej komunikácie S 18 pri Bodensee nedodržala presne a úplne požiadavky, ktoré v zmysle článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch platia v prípade uskutočňovania plánu, aj napriek tomu, že existuje negatívny výsledok posúdenia dosahov plánu na životné prostredie.

1. O uplatnení článku 6 ods. 3 a 4 smernice o biotopoch na projekt

46. Najprv treba preskúmať, či sa má rozhodnutie, ktoré je predmetom sporu, posudzovať podľa článku 6 ods. 3 a 4 smernice o biotopoch, alebo, ako to uviedla rakúska vláda v odpovedi na písomnú výzvu Komisie, podľa článku 4 ods. 4 prvej vety smernice o ochrane vtáctva.

47. Podľa článku 7 smernice o biotopoch nahradia záväzky vyplývajúce z článku 6 ods. 2, 3 a 4 smernice o biotopoch akékoľvek záväzky vyplývajúce z prvej vety článku 4 ods. 4 smernice o ochrane vtáctva, pokiaľ ide o územia klasifikované ako OCHÚ alebo podobne uznané územia, a to odo dňa vykonania tejto smernice, to znamená, pre Rakúsko od 1. januára 1995, alebo odo dňa oznámenia, alebo uznania členským štátom ako OCHÚ podľa smernice o ochrane vtáctva. Súdny dvor určil v rozsudku Basses Corbières, že územia, ktoré napriek tomu, že mali byť označené ako OCHÚ, tak označené neboli, spadajú naďalej pod článok 4 ods. 4 prvú vetu smernice o ochrane vtáctva a nie

pod článok 6 ods. 2 až 4 smernice o biotopoch. [16]

48. Z toho vyplýva, že na oblasti Soren a Gleggen-Köblern, ktoré doteraz neboli oznámené ani označené ako OCHÚ, sa naďalej vzťahuje článok 4 ods. 4 prvá veta smernice o ochrane vtáctva a nie článok 6 ods. 2, 3 a 4 smernice o biotopoch. Na žalobu to však nemá vplyv, pretože Komisia sa v odôvodnení obmedzuje výhradne na rušivé vplyvy na oznámené územia.

49. Označenie týchto území ako OCHÚ bolo Komisii oznámené v roku 1995. Pokiaľ je to Komisii známe, odvtedy nepretržite podliehali pod ochranný režim. [17]

50. Podmienky na označenie ako OCHÚ sú teda dané. OCHÚ bolo označené formálnym aktom, totiž oznámením Komisii a nariadeniami o ochrane biotopov. [18] Okrem toho nie je spochybňované, že boli prijaté opatrenia na ochranu špecifické pre dané územie. [19]

51. Rakúska vláda však najprv spochybnila uplatniteľnosť článku 6 ods. 2, 3 a 4 smernice o biotopoch, pretože Spolková krajina Vorarlbersko právne prebrala smernicu o ochrane vtáctva a smernice o biotopoch, pokiaľ ide o ochranu biotopov, až nariadením z roku 2003. [20] Predtým síce § 26 ods. 4 vorarlberského zákona o ochrane prírody upravoval označovanie OCHÚ, avšak až týmto nariadením sa stal ochranný režim OCHÚ Vorarlberska súčasťou celoštátneho rakúskeho práva.

52. Právne prebratie oboch smerníc nie je v článku 7 smernice o biotopoch uvedené ako podmienka uplatnenia článku 6 ods. 2, 3 a 4. Ochranný účinok označenia je však podstatne obmedzený, keď neprináša so sebou súčasne ochranný režim smernice o biotopoch. Štátne orgány sú síce týmto ochranným režimom viazané, avšak bez prebratia do vnútroštátneho práva ho nemožno voči súkromným osobám vynucovať. Rakúska vláda preto správne pripomína, že OCHÚ nebolo až do roku 2003 materiálne dokonale chránené.

16 — Rozsudok zo 7. decembra 2000, Komisia/Francúzsko, C-374/98, Zb. s. I-10799, body 47 a 57.

17 — Pozri poznámku pod čiarou 12 vyššie.

18 — Pozri rozsudok Basses Corbières, už citovaný v poznámke pod čiarou 16, bod 53.

19 — Pozri rozsudok Mokrade Santoña, už citovaný v poznámke pod čiarou 10, body 31 a nasl.

20 — Nariadenie krajinskej vlády o zmene nariadenia o ochrane prírody, LGBl. 36/2003.

53. Tento nedostatok ochranného účinku označenia ako OCHÚ však nezakladá povinnosť uplatniť prísnejší ochranný režim článku 4 ods. 4 prvej vety smernice o ochrane vtáctva. Súdny dvor totiž už konštatoval, že nedostatočný ochranný účinok označenia nejakej oblasti môže porušovať článok 6 ods. 2 smernice o biotopoch. [21] Predpokladom toho však je prechod ochranného režimu smernice o ochrane vtáctva na ochranný režim smernice o biotopoch.

54. Z toho vyplýva, že stavebný projekt cesty treba posudzovať podľa článku 6 ods. 3 a 4 smernice o biotopoch.

2. O uplatnení *ratione temporis*

55. Uplatneniu článku 6 ods. 3 a 4 smernice o biotopoch by však mohlo brániť to, že konanie o určení trasy pre daný stavebný projekt cesty bolo začaté už v roku 1994, teda v dobe, keď Rakúsko ešte nebolo viazané ani smernicou o ochrane vtáctva a ani smernicou o biotopoch.

56. Východiskom pre uplatnenie v prebiehajúcich konaniach je článok 6 ods. 3 druhá veta smernice o biotopoch, podľa ktorej príslušné vnútroštátne orgány súhlasia s plánom alebo projektom na základe výsledkov zhodnotenia dosahov na lokalitu iba po presvedčení sa, že nepriaznivo neovplyvní integritu príslušnej lokality. Toto hovorí pre uplatnenie článku 6 ods. 3 a 4 smernice o biotopoch v prípade, že plán alebo projekt ešte v dobe uplynutia lehoty na prebratie smernice nebol schválený.

57. Súdny dvor však odmietol uplatniť smernicu Rady 85/337/EHS z 27. júna 1985 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie [22] na projekt, ktorého povoľovacie konanie začalo pred 3. júlom 1988, teda pred skončením lehoty na prebratie smernice (tzv. projekty „pipeline"). [23] Túto judikatúru by mohol Súdny dvor preniesť aj na smernicu o biotopoch. Článok 2 ods. 1 uvedenej smernice stanovuje, podobne ako článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch, že určité projekty budú pred ich povolením posúdené z hľadiska ich vplyvov na životné prostredie.

21 — Rozsudky z 13. júna 2002, Komisia/Írsko [Owenduff-Nephin Beg Complex], C-117/00, Zb. s. I-5335, bod 25, a z 27. februára 2003, Komisia/Belgicko [Mapy oblastí], C-415/01, Zb. s. I-2081, bod 16.

22 — Ú. v. ES L 175, s. 40; Mim. vyd. 15/001, s. 248.

23 — Rozsudok z 18. júna 1998, Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, C-81/96, Zb. s. I-3923, bod 24. Pojem projekty „pipeline" používa Súdny dvor v rozsudku zo 7. januára 2004, Delena Wells, C-201/02, Zb. s. I-723, body 40, 43 a 48.

58. Časové obmedzenie uplatňovania smernice 85/337 Súdny dvor odôvodnil tým, že „smernica sa týka hlavne rozsiahlejších projektov, ktorých realizácia si často vyžaduje dlhé obdobie. Nebolo by vhodné, aby konania, ktoré sú už zložité na vnútroštátnej úrovni a boli formálne začaté pred uplynutím lehoty na prebratie smernice, boli dodatočne zaťažené a spomalené špecifickými požiadavkami uloženými touto smernicou a aby tým boli ovplyvnené už vzniknuté situácie.“ [24] Generálny advokát Gulmann teda videl, že uplatnením smernice 85/337 na konanie o povolenie, ktoré už prebiehalo pred uplynutím lehoty na prebratie smernice, by došlo k porušeniu zásady právnej istoty, ochrany dobrej viery a zásady primeranosti, čo by bolo proti takémuto výkladu. [25] Zákonodarca zvolil podobné riešenie, keď doplnil do zmeny smernice 85/337 z roku 1997 prechodné ustanovenia. [26]

59. Na prvý pohľad by bolo možné vysloviť podobné úvahy aj v súvislosti s článkom 6 ods. 3 a 4 smernice o biotopoch. Aj ich uplatnenie sa môže týkať projektov väčšieho rozsahu, ktorých realizácia si často vyžaduje dlhé obdobie a ktorých povoľovanie na vnútroštátnej úrovni je zložité. Môžu byť požiadavkami smernice sťažené a spomalené. To ilustruje osobitne tento náš prípad. Keď treba dodatočne vykonať preskúmanie alternatív a nájde sa dokonca nová trasa, tak je potrebné nové konanie o povolenie.

60. Takýto výklad článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch by však nezohľadňoval podstatné rozdiely medzi smernicou o biotopoch a smernicou 85/337.

61. Smernica 85/337 obsahuje procesnoprávne ustanovenia, ktoré majú lepšie zohľadňovať ekologické ciele. Nestanovuje žiadne záväzné ekologické požiadavky, takže príslušné orgány nie sú smernicou 85/337 zaviazané vyvodzovať z výsledkov posúdenia vplyvov na životné prostredie určité konkrétne dôsledky. Posúdenie vplyvov na životné prostredie má predovšetkým taký účinok, že orgány, navrhovateľ a verejnosť môžu byť včas informovaní o ekologických záležitostiach a projekt sa im môže (aj) prispôsobiť. Preto nemá veľký zmysel „nanútiť“ procesnoprávne požiadavky smernice 85/337 na povoľovacie konanie, ktoré je už v pokročilejšom štádiu. Spravidla bývajú

24 — Rozsudok Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, už citovaný v poznámke pod čiarou 23, bod 24.

25 — Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Gulmann 3. mája 1994, Bund Naturschutz in Bayern a i., C-396/92, Zb. s. I-3717, body 34 a 37. Súdny dvor v rozsudku v tejto veci z 9. augusta 1994, bod 19, ako aj v rozsudku z 11. augusta 1995, Komisia/Nemecko (C-431/92, Zb. s. I-2189, bod 28), nechal výslovne tieto otázky ešte otvorené.

26 — Smernica Rady 97/11/ES z 3. marca 1997, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 85/337/EHS o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie, Ú. v. ES L 73, s. 5; Mim. vyd. 15/003, s. 151. Článok 3 odsek 2 znie: „Ak sa žiadosť o povolenie predkladá príslušnému orgánu pred koncom termínu stanoveného v odseku 1, uplatňujú sa opatrenia smernice 85/337/EHS platné pred zmenami a doplnkami v tejto smernici.“

zásadné prvky projektu v tomto štádiu už pevne stanovené, takže dodatočné poznatky môžu mať už ťažko vplyv na výsledok konania. Z dôvodu tohto malého prínosu by pomocné uplatnenie smernice 85/337 na konanie, ktoré prebiehalo už pred uplynutím lehoty pre prebratie smernice, bolo neprimerané.

62. Naproti tomu obsahuje smernica o biotopoch *vecné* požiadavky na schvaľovanie projektov, ktorým má slúžiť postup uvedený v článku 6 ods. 3 a 4 smernice o biotopoch na preskúmanie vplyvov na životné prostredie s prípadne následným preskúmaním alternatívnych riešení a ich zvážením. Tento postup spravidla zabráni tomu, aby došlo k negatívnemu vplyvu na chránené územie ako také. Takéto rušivé vplyvy sú podľa ods. 4 prípustné len vo výnimočných prípadoch, ak sa aj napriek negatívnemu odhadu dosahov na lokalitu a pri neexistencii alternatívnych riešení plán alebo projekt musí zrealizovať z dôvodov vyššieho verejného záujmu vrátane záujmov sociálnej a ekonomickej povahy. V týchto prípadoch treba prijať všetky kompenzačné opatrenia potrebné na zaručenie toho, že bude zabezpečená celková koherencia sústavy Natura 2000. Ochranné opatrenia teda majú svoj praktický účinok aj pri uplatnení v prípade už prebiehajúcich konaní.

63. Uplatnenie článku 6 ods. 3 a 4 smernice o biotopoch na projekty „pipeline" nie je teda ani v rozpore so zásadou primeranosti, právnej istoty a ochrany dobrej viery. Pokiaľ povolenie nebolo vydané, neexistuje dostatočný základ pre ochranu dobrej viery. Ani právna istota nie je porušená. Pokiaľ ide o primeranosť, neexistuje podstatný rozdiel medzi konaním, ktoré ešte prebieha na konci lehoty na prebratie smernice, a konaním, ktoré sa začalo až neskôr.

64. Preto je článok 6 ods. 3 a 4 smernice o biotopoch uplatniteľný na projekt výstavby cesty aj v zmysle *ratione temporis*.

3. O uplatnení článku 6 ods. 3 a 4 smernice o biotopoch

65. Obidvaja účastníci konania vychádzajú zhodne z toho, že stavebný projekt cesty S 18 môže mať podstatný vplyv na OCHÚ Lauteracher Ried, hoci jej trasa prebieha mimo označeného OCHÚ, a preto mal byť v zásade podrobený preskúmaniu vplyvov na lokalitu v súlade s článkom 6 ods. 3 smernice o biotopoch. [27]

27 — K priebehu konania pozri rozsudok zo 14. apríla 2005, Komisia/Holandsko [Prebratie smernice o biotopoch], C-441/03, body 23 až 26.

66. Zo znaleckého posudku, ktorý je obsahom rozhodnutia Úradu vorarlberskej krajinskej vlády z 21. februára 2003 [28], vyplýva, že predovšetkým hluk z cesty, plánované protihlukové opatrenia a oddelenie OCHÚ od lúk poskytujúcich podstielku, ktoré sa nachádzajú južne od cesty, môžu mať negatívne vplyvy osobitne na chrapkáča poľného a iné druhy vtáctva hniezdiace na lúkach.

67. Na základe tohto konštatovania považuje tak Komisia, ako aj rakúska vláda [29] za nevyhnutné, aby základom povolenia projektu bol článok 6 ods. 4 smernice o biotopoch. Nie je pri tom sporné, že je zásadne možné projekt odôvodniť dôvodmi vyššieho verejného záujmu. Komisia však vyčíta Rakúsku, že dostatočne nepreskúmalo existenciu alternatív a neprijalo dostatočné opatrenia na zabezpečenie koherencie sústavy Natura 2000.

a) O preskúmaní alternatív

68. Táto výčitka Komisie sa zakladá na článku 6 ods. 4 prvej vete smernice o biotopoch, podľa ktorej sa napriek negatívnemu odhadu dosahov na lokalitu smie projekt realizovať len vtedy, keď neexistujú alternatívne riešenia. Keďže sa rakúska vláda odvoláva na túto výnimku, je jej povinnosťou preukázať, že požiadavky článku 6 ods. 4 prvej vety boli splnené. [30]

69. Rakúska vláda pripúšťa, že trasa cesty už bola záväzne určená a hľadanie alternatív bolo tým vylúčené, keď boli v rokoch 2000 a 2002 predložené výsledky preskúmania vplyvov na lokalitu podľa článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch a boli predmetom rozhodnutia príslušných orgánov. Už v roku 1994 však boli v rámci všeobecného posudzovania *vplyvov na životné prostredie* v súlade so smernicou 85/337 preskúmané všetky do úvahy prichádzajúce alternatívy a boli právom zamietnuté.

70. Rakúska vláda však popiera, že článok 6 ods. 4 prvá veta smernice o biotopoch pripúšťa povolenie projektu len *pri neexistencii* alternatív, zatiaľ čo skúmanie alternatív podľa smernice 85/337 nie je obmedzené, čo

28 — Príloha 2 vyjadrenia k žalobe, s. 111 a nasl.

29 — Pozri najmä bod 105 vyjadrenia k žalobe.

30 — Pozri v tomto zmysle rozsudky z 8. novembra 1979, Denkavit, 251/78, Zb. s. 3369, bod 24, a z 12. júla 1990, Komisia/Taliansko, C-128/89, Zb. s. I-3239, bod 23, týkajúci sa pohybu tovaru; z 23. októbra 1997, Komisia/Holandsko, C-157/94, Zb. s. I-5699, bod 51, týkajúci sa článku 88 ods. 2 ES, a rozsudky z 28. marca 1996, Komisia/Nemecko, C-318/94, Zb. s. I-1949, bod 13, a z 10. apríla 2003, Komisia/Nemecko, C-20/01 a C-28/01, Zb. s. I-3609, bod 58, týkajúce sa verejného obstarávania.

sa týka ich výberu, ale vyžaduje len *predloženie* dôvodov rozhodnutia o výbere a jeho odôvodnenie.

71. Podľa článku 5 ods. 1 a prílohy III bodu 2 smernice 85/337 má navrhovateľ predložiť vo vhodnej forme prehľad hlavných variantov, ktoré navrhovateľ študoval s uvedením hlavných dôvodov svojho výberu s prihliadnutím na vplyvy na životné prostredie. Zvažovanie vplyvov na životné prostredie sa však neviaže na iné záujmy.

72. Naproti tomu článok 6 ods. 4 smernice o biotopoch umožňuje povoliť projekty len vtedy, keď neexistujú *žiadne* alternatívy. S rakúskou vládou treba síce súhlasiť v tom, že nie každá teoreticky mysliteľná alternatíva je prekážkou pre povolenie projektu. Skúmanie alternatív sa však nemôže obmedziť, tak ako skúmanie vplyvov na životné prostredie, na „hlavné varianty, ktoré navrhovateľ študoval" (príloha III bod 2 smernice 85/337). Tým by nebola splnená neexistencia alternatív, ktorú požaduje článok 6 ods. 4 smernice o biotopoch. Z toho vyplýva, že povoľovací orgán musí zabezpečiť, aby boli preskúmané aspoň alternatívy, ktoré nie sú zjavne, bez rozumných pochybností, nerealistické. [31] Pre výber alternatívy je rozhodujúce to, či naliehavé dôvody vyššieho verejného záujmu vyžadujú uskutočnenie *tejto* alternatívy alebo či im možno vyhovieť aj nejakou *inou* alternatívou. [32]

73. Z dokumentov, ktoré predložila rakúska vláda, však vyplýva, že jedna alternatíva s údajne menej rušivými vplyvmi nebola predmetom konania. [33]

74. Navyše sú pochybnosti o tom, či boli dostatočne zvážené rušivé vplyvy na OCHÚ, ktoré v tej dobe ešte neexistovalo. Prieskum vplyvov projektu na životné prostredie z roku 1994, ktorý predložila rakúska vláda [34], a vyhlásenie o nezávadnosti pre životné prostredie zo 7. júla 1994 [35], ktoré boli rozhodujúce pre stanovenie trasy, síce menujú podstatné rušivé faktory, ale im nakoniec nepripisujú veľkú váhu. Bez zjavných dôvodov sa hodnotenia rušivých vplyvov odlišujú tak od priloženého znaleckého

31 — Keď sa majú preskúmať alternatívy tak podľa smernice 85/337, ako aj podľa smernice o biotopoch, mala by prevážiť prísnejšia smernica o biotopoch nad smernicou 85/337, takže skúmanie alternatív treba vykonať podľa smernice o biotopoch.

32 — Pozri moje návrhy z 9. júna 2005, Komisia/Spojené kráľovstvo [Prebratie smernice o biotopoch], C-6/04, Zb. s. I-9017, bod 46.

33 — Úvod časti „Hodnotenie" v znaleckom posudku úradného znalca pre ochranu prírody a krajiny z 29. apríla 1992, časť 1 prílohy C správy v prílohe 3 odpovede na žalobu.

34 — Príloha 3 vyjadrenia k žalobe, pozri najmä s. 33 a nasl. správy a časť 1 prílohy C.

35 — Príloha 8 vyjadrenia k žalobe.

posudku o ochrane životného prostredia z roku 1992 [36], ako aj od neskorších znaleckých posudkov z mája 2000 a zo 14. februára 2002, ktoré Komisia uznala za dostatočné.

75. Rakúska vláda nemohla preto preukázať, že jej preskúmanie alternatív z roku 1994 zodpovedalo požiadavkám článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch.

76. Rakúska vláda ďalej tvrdí, že rozhodovanie o povolení spôsobilo, že sa stanovená trasa opäť zvažovala. Pritom sa zistilo, že projekt môže uskutočniť sledované verejné záujmy a že tieto záujmy sú dôležitejšie ako negatívne vplyvy na OCHÚ, ktoré sa dajú očakávať. Z tohto zváženia však nevyplýva, že neexistuje žiadna alternatíva projektu výstavby cesty. Naopak, z rozsudku rakúskeho správneho súdneho dvora (Verwaltungsgerichtshof) o napojení cestnej komunikácie „Halbanschluss Wolfurt-Lauterach", ktorý rakúska vláda uvádza ako základ tohto zvažovania, vyplýva, že „alternatívy predmetného projektu, ktorých podmienkou by bola zmena trasy cesty,... nie sú... prijateľnými alternatívami" [37].

36 — Už citovaný v poznámke pod čiarou 33.

37 — Rozsudok z 24. septembra 1999, 98/10/0347.

77. Z toho vyplýva, že Rakúsko porušilo článok 6 ods. 4 smernice o biotopoch tým, že príslušné orgány opätovne povolili projekt výstavby rýchlostnej komunikácie pri Bodensee S 18 bez toho, aby konštatovali, že neexistujú alternatívne riešenia.

b) O opatreniach na zabezpečenie koherencie sústavy Natura 2000

78. Druhá požiadavka článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch, ktorej porušenie Komisia vytýka Rakúsku, sa týka všetkých kompenzačných opatrení potrebných na zabezpečenie toho, že celková koherencia sústavy Natura 2000 bude ochránená. Povolenie zmenené v odvolacom konaní obsahuje jednak určité opatrenia v súvislosti s projektom výstavby cesty a jednak stanovuje kompenzačnú platbu vo výške približne dvoch miliónov eur.

79. Komisia konkrétne vytýka Rakúsku, že ju v rozpore s článkom 6 ods. 4 druhou vetou smernice o biotopoch neinformovalo bez meškania o prijatých kompenzačných opatreniach. Rakúsko právom namieta, že informovať ešte vôbec nemohlo, pretože dotyčné opatrenia ešte neboli vykonané. Žalobu treba v tejto časti teda zamietnuť.

80. Komisia však okrem toho Rakúsku v podstate vytýka, že *neprijalo* všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie celkovej koherencie sústavy Natura 2000. Táto výčitka vyvoláva otázku, aké požiadavky musia opatrenia na zabezpečenie koherencie spĺňať a hlavne kedy majú byť prijaté.

81. Komisia zastáva názor, že opatrenia na zabezpečenie koherencie sú podmienkou vydania povolenia. Opatrenia teda v dobe udelenia povolenia musia byť aspoň naplánované. V danom prípade tomu tak nebolo, pretože bola stanovená len výška kompenzačnej platby, nie však jej presné použitie. Z dôvodu nedostatku údajov Komisia nemôže posúdiť, či „skutočné kompenzačné opatrenia" na zlepšenie kvality biotopov dostatočne zabezpečujú koherenciu sústavy Natura 2000.

82. Rakúsko proti tomu namieta, že už „skutočné kompenzačné opatrenia" na zlepšenie kvality biotopov nepriaznivé vplyvy kompenzujú alebo prinajmenšom vyvažujú. Aj účelové viazanie kompenzačnej platby je zárukou, že zabezpečí koherenciu sústavy Natura 2000. Všetky opatrenia sa uskutočnia najneskôr súčasne s rušivými vplyvmi na OCHÚ. Tým sú požiadavky na opatrenia na zabezpečenie koherencie splnené.

83. Pri uplatnení článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch členský štát prijme všetky kompenzačné opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby celková koherencia sústavy Natura 2000 bola ochránená aj napriek negatívnemu odhadu dosahov na lokalitu. Sústava Natura 2000 je podľa článku 3 ods. 1 smernice o biotopoch súvislá európska ekologická sústava OCHÚ. Táto sústava pozostáva z lokalít, v ktorých sa vyskytujú typy prirodzených biotopov uvedených v prílohe I a prirodzené biotopy druhov uvedených v prílohe II a OCHÚ vtákov uvedených v prílohe I smernice o ochrane vtáctva, ako aj pravidelne vyskytujúcich sa sťahovavých vtákov. Natura 2000 musí zabezpečiť udržanie typov prirodzených biotopov a biotopov druhov a v prípade potreby obnovenie priaznivého stavu ochrany v ich prirodzenom prostredí.

84. Potrebné opatrenia môžu byť teda stanovené len v závislosti od rušivých vplyvov konkrétnej oblasti. Príslušné orgány musia určiť, aký prínos sa stráca negatívnym vplyvom projektu na oblasti sústavy Natura 2000 a ako sa má táto strata kompenzovať, aby v konečnom dôsledku zostala koherencia sústavy zabezpečená.

85. OCHÚ Lauteracher Ried prispieva v rámci sústavy Natura 2000 okrem iného k tomu, aby bolo zabezpečené zachovanie alebo prípadne obnovenie priaznivého stavu ochrany biotopov pre sťahovavé vtáctvo

hniezdiace na lúkach a osobitne chrapkáča poľného. Táto funkcia je porušená projektom výstavby cesty, predovšetkým vo forme hluku a účinkami oddelenia lokalít. Už stanovené „skutočné kompenzačné opatrenia" znižujú existujúce zdroje hluku a iné rušivé vplyvy, najmä zlikvidovaním jednej cesty. Príslušné orgány súčasne vychádzajú z toho, že sa hluk celkovo zvýši a oddelenie lokalít, hlavne kvôli protihlukovým stenám, zníži celkové spojenie OCHÚ s južnejšie ležiacimi oblasťami lúk. Z toho vyplýva, že sú potrebné ďalšie opatrenia na to, aby bola zabezpečená koherencie sústavy Natura 2000.

86. Kompenzačná platba môže prispieť k zabezpečeniu koherencie sústavy Natura 2000, avšak samotná nie je postačujúca, ako to správne uvádza Komisia. Medzi kompenzačnou platbou a potrebnými opatreniami na zabezpečenie koherencie totiž neexistuje ani pri jej výpočte, ani pri jej použití dostatočne úzka súvislosť.

87. Kompenzačná platba sa podľa rakúskou vládou predloženého dokumentu [38] vypočíta tak, že sa stupeň rušivých vplyvov na prírodu a krajinu vyjadrený v bodoch vynásobí s taktiež v bodoch vyjadrenou veľkosťou projektu a stanovenou hodnotou bodu. Kompenzačná platba teda síce zohľadňuje abstraktne priradenú hodnotu poškodenia prírodných zdrojov, nezávisí však od toho, aké konkrétne náklady sú potrebné na vykonanie potrebných opatrení.

88. Toto oddelenie od opatrení potrebných na zabezpečenie koherencie sa prejavuje aj pri použití kompenzačnej platby. Prostriedky sú síce účelovo viazané na zriadenie vhodných biotopov, nie je však zabezpečené, že tieto prostriedky budú stačiť na to, aby sa prijali konkrétne potrebné opatrenia, napríklad aby sa mohli kúpiť určité pozemky v blízkosti.

89. Rakúsko je síce toho názoru, ktorý nie je spochybňovaný, že potrebné opatrenia na zabezpečenie koherencie bude môcť dokončiť ešte včas pred dokončením projektu. Prostá možnosť, že budú potrebné opatrenia prijaté včas, však ešte nie je zárukou toho, že sa opatrenia aj zrealizujú.

90. Ak je však realizácia potrebných opatrenia na zabezpečenie koherencie ešte neistá, nesmie sa lokalitu poškodzujúci projekt zatiaľ povoliť. V opačnom prípade sa treba obávať, že chránené územie bude negatívne ovplyvnené, bez toho aby boli prijaté potrebné opatrenia na zabezpečenie koherencie sústavy Natura 2000.

38 — Vzorec výpočtu kompenzačných platieb, príloha 4 vyjadrenia k žalobe.

91. Rakúsko sa tiež nemôže odvolávať na to, že povolenie z hľadiska predpisov o ochrane prírody zatiaľ nie je právoplatné, pretože ešte prebiehajú súdne konania, v rámci ktorých bol jeho výkon pozastavený. Udelením povolenia totiž príslušné orgány už prijali také rozhodnutie, ktoré je v rozpore s článkom 6 ods. 4 smernice o biotopoch. Toto porušenie práva Spoločenstva síce môže byť odstránené tak, že súd zruší povolenie, ale porušenie pokračuje doteraz. Existovalo hlavne v čase, keď uplynula príslušná lehota, ktorú Komisia určila vo svojom odôvodnenom stanovisku.

92. Z toho vyplýva, že Rakúsko porušilo článok 6 ods. 4 smernice o biotopoch tým, že príslušné orgány opätovne povolili projekt výstavby rýchlostnej komunikácie pri Bodensee S 18 bez toho, aby stanovili kompenzačné opatrenia potrebné na zabezpečenie celkovej koherencie sústavy Natura 2000.

V — O trovách

93. Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia mala úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazať Rakúsku republiku na náhradu trov konania.

VI — Návrh

94. Preto navrhujem, aby Súdny dvor rozhodol takto:

1. Rakúska republika si tým, že oblasti Soren a Gleggen-Köblern nezaradila do osobitne chráneného územia, nesplnila svoje povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 4 ods. 1 a 2 smernice Rady 79/409/EHS z 2. apríla 1979 o ochrane voľne žijúceho vtáctva.

2. Rakúska republika si tým, že príslušné orgány opätovne povolili projekt výstavby rýchlostnej komunikácie pri Bodensee S 18

— bez toho, aby konštatovali, že neexistujú alternatívne riešenia, a

— bez toho, aby stanovili kompenzačné opatrenia potrebné na zabezpečenie celkovej koherencie sústavy Natura 2000,

nesplnila svoje povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 6 ods. 4 smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín.

3. V zostávajúcej časti sa žaloba zamieta.

4. Rakúska republika je povinná nahradiť trovy konania.